

Nr 259.

Av herr Sederholm m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till folkskoleseminarierna.

Kungl. Maj:t har i proposition, nr 121, föreslagit riksdagen att besluta bl. a., att folkskoleseminariet i Strängnäs skall från och med läsåret 1929—1930 successivt nedläggas.

Ett uppskov med beslut i denna fråga synes oss dock lämpligt av skäl, som vi i det följande skola anföra.

Först och främst tillåta vi oss fästa uppmärksamheten därå, att propositionen icke lämnar riksdagen erforderlig upplysning om de ekonomiska konsekvenser, som kunna följa av ett bifall till den föreslagna inskränkningen av seminarieorganisationen. Enligt resonemanget i propositionen skulle riksdagen vid en beskärning av antalet seminarier närmast ha att välja mellan att nedlägga seminariet i Strängnäs eller seminariet i Skara.

Båda dessa seminarier arbeta under otillfredsställande lokalförhållanden. Beslutar nu riksdagen att ettdera av dessa seminarier nedlägges, blir en nödvändig följd att den beviljar medel att förse det andra med behövliga lokaler. Hur stora anslagskraven bliva i det ena eller andra fallet, lämnar propositionen ej tillräckligt material att bedöma.

Av propositionen framgår angående seminariet i *Strängnäs*, att det saknar gymnastiklokal samt några andra utrymmen, som numera anses nödvändiga för undervisningen;

att 1913 utarbetades och godkändes ett förslag att avhjälpa denna brist. Kostnaden beräknades till 206,895 kronor, vilket belopp även beviljades av riksdagen 1914;

att till seminariet hör särskild rektorsbostad; samt

att Strängnäs stad framställt krav på att, om seminariet nedlägges, statsverket inlöser tomten, 24,645 kvm, med 4 kronor per kvm, vilket är taxeringsvärdet på kringliggande mark i privat ägo.

Kostnadsberäkningen över om- och tillbyggnaden vid Strängnässeminariet är alltså 15 år gammal. Den lämnar sålunda föga ledning för bedömandet av *nuvarande* kostnad för dessa byggnadsarbeten. Senare ha visserligen mera omfattande och dyrbara förslag till tillbyggnad utarbetats, men det torde vara uteslutet att riksdagen anser sig kunna bevilja större belopp än som är

absolut nödigt för ändamålet, även om Strängnässeminariet skulle bli utan någon eller några av de bekvämligheter, varmed de senast byggda seminarierna utrustats.

Angående seminariet i Skara upplyser propositionen,

att dess lokaler äro otillfredsställande;

att de även äro otillräckliga, varför ytterligare lokaler förhyras för 5,900 kronor per år; och

att seminariet ej disponerar särskild rektorsbostad, varför hyresersättning utbetalas till rektor med 1,950 kronor per år.

För att bedöma den ekonomiska sidan av Skaraseminariets bibehållande eller nedläggande krävas upplysningar om huruvida någon del av nuvarande seminariabyggnad kan ingå i en framtida om- och tillbyggnad eller hel nybyggnad behöves, om kostnaden i det ena eller andra fallet, om i fall av nybyggnad den nuvarande tomten kan bibehållas eller om annan tomt, ställd till förfogande av Skara stad, lämpligen bör användas, samt om kostnaden för att iordningställa den nya tomten, för den händelse en sådan skulle komma till användning.

För frågan om lärarproduktionens begränsning kommer bibehållandet av seminariet i Strängnäs ännu ett år ej att medföra några nämnvärda olägenheter. Som bekant kommer på grund av de inskränkningar, som redan vidtagits, under de närmaste åren att uppstå en viss brist på folkskollärare. I sin skrivelse den 27 november 1928 har skolöverstyrelsen beräknat denna vid slutet av läsåret 1933—1934 till omkring 30. Skolöverstyrelsen har då räknat med att inga elever intagas i seminariet i Strängnäs under instundande läsår. Skulle sådan intagning dock ske i samma utsträckning som vid övriga seminarier, d. v. s. 20 elever i klass I, skulle följden alltså endast bliva, att den ovan nämnda bristen minskas till omkring 10, ett förhållande, som ur folkskolans synpunkt måste betecknas som en fördel.

Redan med stöd av det anförda våga vi påstå, att ett uppskov med frågan om nedläggande av seminariet i Strängnäs är påkallat, på det att riksdagen må få tillfälle att grunda ett beslut om seminariorganisationens inskränkning på tillförlitliga beräkningar av de kostnader, som ofrånkomliga byggnadsarbeten medföra.

Men därtill synes oss ett nedläggande av ett eller annat folkskoleseminarium böra avgöras i ett vidare sammanhang. Skolöverstyrelsen har framhållit, att skäl fortfarande tala för ett *samtidigt* avgörande av indragningsfrågan och frågan om statens ställning till småskoleseminarierna. Dessa skäl tillåta vi oss tillmäta större betydelse, än skolöverstyrelsen varit benägen att göra. Då frågan om statens övertagande av småskoleseminarierna kommer — som man kan förmoda snart nog — inför riksdagens prövning, lära kostnaderna för undervisningslokaler spela en betydande roll vid avgörandet. Ett säkert bedömande av frågan, i vilken utsträckning landstingens seminarier skola övertagas och var statens småskoleseminarier skola för-

läggas, torde knappast kunna ske, med mindre riksdagen har till sitt förfarande en översikt på lärareutbildningen i dess helhet. Först sedan en dylik generalplan är upplagd bör man, synes det oss, skrida till beslut om vilket eller vilka seminarier, som böra nedläggas.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 121 i vad den avser nedläggande av folkskoleseminariet i Strängnäs.

Stockholm den 8 mars 1929.

G. Sederholm.

A. J. Bärq.

B. v. Stockenström.
